

giver Afkald paa en Indtægt eller beholder den Indtægt og tilskyder en Udgift, bliver akkurat det samme.

Altsaa kunne vi vistnok gaa ud fra, at saa godt som alle ere enige om, at naar vi nu skulle gaa til en tvungen Afløsning af Tienden, maa Staten yde sit Bidrag til denne Afløsning. Men Spørgsmaalet kan blive hvor meget. Begrundelsen for, at Statskassen skal yde et Bidrag, forekommer mig særlig at være den, at vi gaa her til at foretage en Tvangsforanstaltning, og det er jo almindelig Coutume her i Landet, at naar vi foretage Tvangsforanstaltninger, naar vi med Magt tage Folks Ejendom fra dem, yde vi fuld Erstatning, og man kan vist ogsaa sige som oftest en meget rigelig Erstatning. Og jeg kan egentlig ikke indse, at man i det foreliggende Tilfælde over for Tiendeerne kan komme bort fra det samme Princip. Men naar Spørgsmaalet er, hvad fuld Erstatning er, ja, saa kan der derom naturligvis være delte Meninger. Paa den anden Side tror jeg heller ikke, det gaar an over for Tiendeyderne at paalægge dem et større Offer ved en tvungen Tiendeafløsning, end det Offer muligvis vilde blive, hvis vi ingen Tiendeafløsning fik, og hvis de saa afløste Tienden ad frivillig Vej. For den Mulighed var jo da ikke udelukket, at de selv kunde afløse Tienden for et billigere Beløb end de 25 Gange. Faktum er jo, at adskillige Tiender ere afløste for et meget mindre Beløb, for det 18-dobbelte og deromkring, og det synes jo, forekommer det mig, at tyde paa, at det 18-dobbelte eller saa kunde være en ret passende Betaling for Tiendeyderne. Men, som sagt, jeg indrømmer, at der kan være delte Meninger om det Forhold, og jeg skulde for mit Vedkommende ikke have det mindste imod, om de 2 Grænser 18 og 25 kunde rykkes noget nærmere sammen. Paa den anden Side tror jeg ganske vist ikke paa, at man paa det Stadium, vi nu staa, skulle stille store Forventninger i den Retning.

Det andet Spørgsmaal, hvorefter Meningerne afvige fra Forslaget, er jo, om der skal ydes Erstatning til dem, der eje den Tiende, som hviler paa deres egen Ejendom. Det forekommer mig, at Lovforslagets Principper paa det Punkt ere uholdbare. Det forekommer mig, at hvis Lovforslaget vedtages, som det er, vil der i det praktiske Liv fremkomme ret store Urimeligheder. Det kan aldrig være rigtigt, at man i den ene Kommune, hvor man har laant Penge paa sin Ejendom til at betale Tienden ind med, ingen Ting faar,

naar man i Nabokommunen ved at optage et Laan paa Tienden faar fuld Erstatning eller fuld Hjælp til at afvikle Tienden med. Det er den Slags Urimeligheder, som jeg ikke kan forstaa kunne blive staaende i Lovforslaget. Det ærede Medlem for Nørresundby (J. Jensen) oplyste jo ogsaa i Gaar, at det ikke alene var det ene Sogns Tiendeydere, der bleve stillede forskellig fra et andet Sogns Tiendeydere, men der kunde inden for samme Kommune blandt de Folk, som have købt Tienden samtidig, som have betalt det samme for Tienden, som have udstedt Obligationer til Tiende-ejeren med Panteret i Tienden, være nogle, som senere ved at optage Kreditforeningslaan paa deres Ejendomme o. s. v., have søgt at faa denne Tiendebyrde til Tiende-ejeren afviklet for i Stedet at tage denne Byrde som en Prioritet i Ejendommen. Jeg tror derfor, at naar vi skulle gaa til en Tiendeafløsning, maa vi ogsaa gennemføre de Principper, vi ellers følge ved denne Afløsning over for de Folk, der have købt den Tiende, der hviler paa deres egne Ejendomme. Jeg véd, at den Tanke har været fremme at foretage Sondringen paa en anden Maade, at man kunde gaa den Vej at give dem, der have betalt over 18 Gange for Tienden, Erstatning, medens man ikke gav de andre nogen Erstatning. Og den højtærede Landbrugsminister var nu inde paa den Betragtning, at den Vej kunde man gaa, og han sagde omtrent som saa, at man vilde dog vel indrømme, at det var urimeligt at give Erstatning til dem, der havde givet under det 18-dobbelte eller maaske det 18-dobbelte. Jeg kan for mit Vedkommende ikke paa nogen Maade give den ærede Landbrugsminister Ret i den Betragtning, og jeg tror, at hvis man vilde gaa den Vej, vilde man i Virkeligheden slet ikke afbøde den Uret eller Misstemning, der i store Kredse af Landet vilde komme til Orde, thi saa fulgte man alligevel ikke det samme Princip over for alle Tiende-ejere. Det ene Hold Ejere, dem, der eje Tienden paa anden Mands Ejendom, giver man fuld Erstatning uden Hensyn til, hvad de have givet for Tienden, men over for det andet Hold Tiende-ejere, dem, der eje Tienden paa deres egen Ejendom, følger man et andet Princip. Der skal man til at se, hvad der i sin Tid er betalt for denne Tiende.

Jeg skal for øvrigt i denne Forbindelse gøre opmærksom paa en Ting, jeg ikke tror, der tidligere er gjort opmærksom paa, og det er den, at det meget godt